

Omvärldsanalys C3L 2010

Omvärldsanalys på nämndnivå

Den rådande ekonomiska lågkonjunkturen anses av många bedömare ha nått sin botten och en vändning kan skönjas. Enligt AMS prognos för 2010 och 2011 (Ura 2009:2) bedöms nedgången på arbetsmarknaden att upphöra från sommaren 2010. Men en stigande sysselsättningen med något sjunkande arbetslöshet förväntas inte förrän 2011.

”Alla grupper på arbetsmarknaden har drabbats av högre arbetslöshet. Svårast att få arbete har ungdomar, i synnerhet de med kort utbildning, vidare funktionshindrade, äldre och utomeuropeiskt födda. Dessa grupper riskerar att hamna långt bak i arbetslöshetskön, eftersom de ska konkurrera med arbetslösa med god utbildning och arbetslivserfarenhet. De som blir arbetslösa en längre tid saknar ofta en avslutad skolutbildning.”

Arbetsförmedlingens hemsida 2010-01-13

”Antalet inskrivna med funktionshinder och nedsatt arbetsförmåga vid Arbetsförmedlingen stiger i snabbare takt än tidigare. Det är inte enbart en sämre konjunktur som påverkar antalet inskrivna med funktionshinder. En annan anledning är att funktionshindrade som bedöms ha en viss arbetsförmåga förs över från Försäkringskassan till Arbetsförmedlingen.”

Arbetsförmedlingens hemsida 2010-01-13

Arbetslösheten i stora delar av länet och i Tyresö är både ur ett nationellt och internationellt perspektiv låg (dec 2009).

Vi har sett att arbetsgivare ställer allt högre krav på utbildningsnivå och de som haft svårast att komma in på arbetsmarknaden är ungdomar med oavslutade gymnasiestudier. Cirka 30 % av ungdomarna går ut utan slutbetyg från gymnasieskolan. En studie av ungdomar födda 1981 visar att 13 % av dessa inte hade vare sig arbete eller bedrev studier vid 24 års ålder, vid mätningstillfället år 2005. I en Europeisk utblick visar statistiken att 1/3 av arbetskraften är lågutbildad (motsvarande högstadium) och i framtiden kommer endast 15 % av arbetena vara ”low skilled jobs”. (enligt Mats Söderberg SKL, Sveriges kommuner och landsting)

Tidigare erfarenheter visar att under lågkonjunktur stannar man längre i utbildning och fler kompetensutvecklar sig för att vara bättre rustade när konjunkturen vänder.

Enligt SCB:s rapport Befolkningens utbildningsnivå 2006, 25-64 år placerar sig tyresöbornas utbildningsnivå något över riksnittet. Utbildningsnivån för personerna i gruppen, som omfattar knappt 22 000 personer av befolkningen i Tyresö kommun mellan 25 och 64 år, fördelas enligt följande: 3 % anger folkskoleutbildning, 11 % grundskoleutbildning och 28 % 2-årigt gymnasium som högsta utbildning. Totalt har drygt 9 000 personer eller 42 % av befolkningen i gruppen kortare än 3-årig gymnasieutbildning.

Yrkesvux startade den 15 mars 2009 och ger stöd till kommunernas yrkesutbildningar på gymnasial nivå. Stödet ges i relation till arbetslöshetssiffrorna i kommunen vid ansökningstillfället. Vid urval till yrkesstudierna ska företräde ges till den som oavsett tidigare utbildning har en svag ställning på arbetsmarknaden. CSN:s regler för det högre bidraget har också ändrats till att gälla oavsett tidigare utbildningsbakgrund.

Myndigheten för yrkeshögskolan startade den 1 juli 2009. Yrkeshögskolan ska samla all eftergymnasial yrkesutbildning utanför högskolan i ett regelverk och med en statlig samordnare, Yh-myndigheten. Yrkeshögskolan kommer att inrymma korta riksrekryterande yrkesutbildningar med en utbildningstid på 1- 2 år för flertalet.

Tyresö kommun driver sedan 2009-07-01 tillsammans med kommunerna – Nynäshamn, Haninge och Värmdö - EU-projektet KomAn som avser att stödja personer med psykiska, neuropsykiatriska, intellektuella funktionshinder samt förvärvad hjärnskada. Avsikten är att de personer som skrivs in i KomAn ska kunna få sysselsättning/arbete. Projektet som finansieras med EU-medel ska pågå till 2012-06-30. C3L ansvarar för den del av KomAn-projektet som avser Anpassad vuxenutbildning - utveckling av yrkesutbildning för Särvux och APY-arbetsplatsförlagd yrkesutbildning.

Enhetens egna tillägg:

Sammanfattningsvis ser vi följande

- AMS spår en stabilisering av arbetsmarknadsläget från sommaren 2010 med en svag vändning uppåt från 2011.
- Konkurrensen om jobben förblir stor under åren 2010 och 2011
- Enligt AMS prognoser medför stora pensionsavgångar att vi inom några år står inför en arbetskraftsbrist. De äldre i befolkningen (55-64 år) minskar markant.
- Slutet på ungdomspuckeln ger stora kullar som går ut gymnasiet de närmaste åren. Det sker en påtaglig ökning av antalet ungdomar i befolkningen (16-24 år)
- I Sverige lämnar i genomsnitt ca 30 % av ungdomarna gymnasieskolan utan slutbetyg.
- Det har skett en ökad efterfrågan på komplettering efter avbruten gymnasieutbildning som en följd av att 25:4-regeln fasas ut och upphör helt 2011.
- Stort behov av utbildningar riktade mot invandrade och flyktingar.
- Nya regler medför att personer som bedöms ha arbetsförmåga förs över från Försäkringskassan till Arbetsförmedlingen.
- Personer med funktionshinder har under en lågkonjunktur fått än större svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden.
- Satsningen på yrkesutbildningar för vuxna på gymnasial nivå "Yrkesvux" ökar 2010 och 2011.
- Den nya Yrkeshögskolan kommer att medföra ett utökat utbud av korta riksrekryterande yrkesutbildningar med en utbildningstid på 1- 2 år.
- Ett ökat antal högskolestuderande på distans
- Ny läroplan och nytt betygssystem planeras för gymnasieskolan från den 1 juli 2011

I en lågkonjunktur ökar behovet av formell utbildning. Enligt AMS blir vikten av en avslutad gymnasial utbildning allt större. De flesta arbetsgivare kräver baskompetens i form av fullständiga gymnasiestudier för en anställning. Vi ser att det är en stor grupp unga vuxna som kommer att ha svårt att få och behålla ett arbete och som kommer att ha behov av att komplettera sitt betyg. Gruppen utökas årligen då en stor andel lämnar gymnasiet utan slutbetyg.

De senaste åren har många ansökningar från studerande till vuxenutbildningen kommit in efter ansökningstidens utgång. Vi ser att många söker till vuxenutbildningen först efter att andra möjligheter stängts. Det ställer krav på en ökad flexibilitet hos vuxenutbildningen i form av kontinuerligt intag av nya studerande, kursstarter vid varierande tidpunkter under terminen och ett stort utbud av distanskurser.

Konkurrensen om jobben förblir stor under åren 2010 och 2011. Många studerande kommer att komplettera sin utbildning med enstaka ämnen för att bli mer attraktiva på arbetsmarknaden och kunna konkurrera om arbete som kräver högre kompetens. Denna studerandegrupp är ofta intresserad av att studera på distans.

För att bättre ta tillvara yrkeskunskaper hos det ökande antalet invandrare och flyktingar har flera ”SFX-spår” (SFI med inriktning på yrkeskompetens) inrättats i stockholmsområdet.

Yrkesvuxstödet till kommunerna för 2010 har utökats och inrymmer också direkt ersättning för yrkesförar- och bussutbildningar. C3L:s yrkesförarutbildning har fått stöd motsvarande ett riksintag.

Yrkeshögskolans nya yrkesutbildningar kommer preliminärt att presenteras i januari. C3L har ansökt om att få starta fler yrkeshögskoleutbildningar med planerad start i september.

För att stärka regionens utbud av yrkeshögskoleutbildningar kommer C3L / Tyresö kommun tillsammans med 7 samverkande kommuner att under våren 2010 inviga och ingå som egen utbildningsanordnare under Yrkeshögskola Södertörn.

Den ökande andelen som studerar på distans mot högskolor behöver ofta stöd hos ett lokalt lärcentra. De studerande kan behöva bilda lokala studiegrupper, delta i tele-bildutsändningar och få möjlighet till att genomföra tentamen på sin hemort. C3L samarbetar med flera högskolor i dessa frågor.

Regeringen avser att lägga en proposition våren 2010 om ny skollag. Den nya skollagen är tänkt att träda i kraft den 1 juli 2011. Viktiga förändringar är rätten att läsa upp ett godkänt gymnasiebetyg på komvux tas bort. Däremot ska en studerande kunna tentera av en kurs om han eller hon läser den på egen hand. Det ska i fortsättningen dock inte gå att få studiemedel för att läsa upp redan godkända betyg. Endast den som har rätt examen ska få tillsvidareanställas som lärare eller förskollärare med undantag för modersmålslärare och lärare i yrkesämnena på gymnasial nivå.